

Huiszwaluwen onder dak in Brummen

Vogelwerkgroep Oost-Veluwe

In 2012 is in Brummen (Gld.) een huiszwaluwenproject van start gegaan. De aanleiding was een initiatief van Hans Wessels. De kunstnesten die hij aan zijn huis in de bebouwde kom van Brummen geplaatst had, bleken al snel in trek te zijn bij de Huiszwaluwen. Brummen ligt dicht bij de (Gelderse) IJssel en in die hoek bevinden zich 's zomers nog veel Huiszwaluwen. Dat zal wellicht verklaren waarom de kunstnesten snel bezet waren. In 2011 deed de gemeente Brummen in het kader van het project 'Natuur Bewust Brummen' een oproep tot het indienen van plannen voor behoud en versterking van de biodiversiteit in Brummen. Hiervoor werden subsidies in het vooruitzicht gesteld. De ervaring dat Huiszwaluwen succesvol broeden in de kunstnesten en de wetenschap dat de Huiszwaluw in Nederland behoorlijk achteruitgaat deden Hans Wessels besluiten meer te willen doen om de Huiszwaluw te beschermen. Samen met plaatsgenoot Bert Peters heeft hij onder auspiciën van Vogelwerkgroep Oost-Veluwe een project ingediend bij Natuur Bewust Brummen.

Doel van het project

Het doel van dit project was het uitbreiden van de broedgelegenheid voor de Huiszwaluwen in Brummen, dit als compensatie voor het verkleinen van het leefgebied in de woonwijk Elzenbos en omgeving.

Het project bestond uit twee deelprojecten. Het ene was het bouwen en plaatsen van een huiszwaluwtil. Deze is op 27 oktober 2012 geplaatst aan de Meengatstraat. Het andere deel was het uitdelen van kunstnesten voor Huiszwaluwen aan inwoners van Brummen.

Het deelproject kunstnesten

Wellicht juist het feit dat de Huiszwaluw in en rond Brummen nog in behoorlijke aantallen voorkomt, biedt kansen voor het succesvol

plaatsen van kunstmatige nestgelegenheid. Huiszwaluwen zijn plaatstrouw en keren in het voorjaar vanuit de overwinteringsgebieden in Afrika heel vaak weer terug in de omgeving van het oude nest. Een oud nest wordt dan weer opgeknapt of een nieuw nest wordt naast bestaande nesten gebouwd. Hiervoor zijn modder en klei nodig. Bestaande nestplaatsen hebben geen onbeperkte ruimte en veel vroegere plekken zijn ongeschikt geworden. Het plaatsen van kunstnesten kan dan gunstig werken. Deze kunnen het beste worden aangeboden in de directe omgeving van bestaande broedlocaties. Klaarblijkelijk zelfs op plekken die niet zo direct voor de hand liggen, zoals bij Hans Wessels in een woonwijk aan de rand van de bebouwde kom. Kunstnesten worden door de zwaluwen gezien als 'oud' nest en worden met modder meestal iets 'bijgespijkerd'. Hans heeft contact gezocht

Behalve het kunstnestenproject dat gerealiseerd werd, is ook een huiszwaluwtil geplaatst in Brummen. Voor deze projecten werd een speciale folder uitgebracht.

Het plaatsen van een kunstnest onder een dakrand.
Foto: Bert Peters.

met de Vogelwacht Uffelte e.o. (Drenthe), die huiszwaluwentillen plaatste in onder andere Uffelte en Havelte. Naast het delen van opgedane ervaring bleek deze vogelwacht ook bereid te zijn tot het leveren van kunstnesten. Kunstnesten die, zo ondervonden de initiatiefnemers later, ook vrij makkelijk en goedkoop zelf te maken zijn.

Binnen de gemeente Brummen is een folder verspreid met als aanhef: 'Huiszwaluwen onder dak in Brummen; u kunt helpen'. In deze folder staat informatie over de Huiszwaluwen, hun winterverblijven en hun behoeften in het broedgebied, waarbij tevens gewezen

wordt op het grote aantal insecten dat door deze vogels verorberd wordt.

In de folder staan de volgende tips om de omstandigheden voor deze vogels zo ideaal mogelijk te maken.

Houd lichtgekleurde dakoverstekken in stand en maak waar mogelijk witte of lichtgekleurde houten daklijsten en overstekken aan de woning of ander bouwwerk. Huiszwaluwen nestelen niet bij donkere dakoverstekken.

Voer werkzaamheden in de buurt van huiszwaluwkolonies uit buiten de periode van april tot eind oktober.

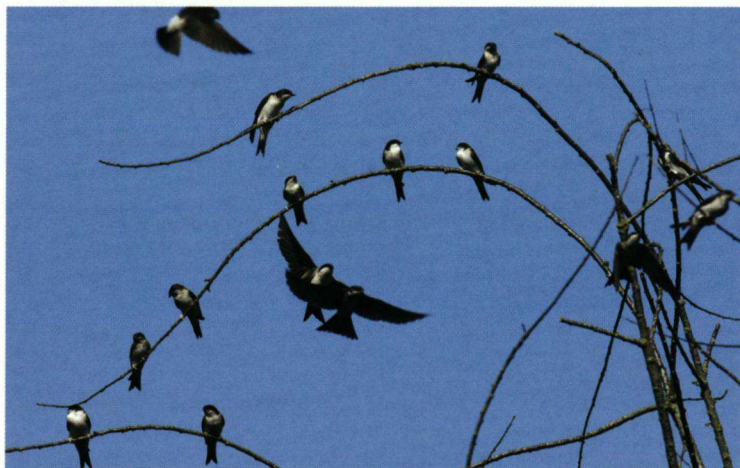
Een huiszwaluwenpaar brengt per jaar verscheidene broedsels groot en komt jaarlijks op dezelfde plaats terug. Het oude nest vormt vaak de basis voor het nieuwe. Laat daarom oude nesten zitten.

Heeft u overlast van zwaluwpoep, breng dan op enige afstand van de nesten een extra plank aan.

Zorg voor natte plekken met klei, modder of leem binnen een straal van maximaal 200 m van de nesten. De zwaluwen verzamelen hier hun nestmateriaal.

Broeden er nog geen Huiszwaluwen op uw erf of aan uw woning, terwijl de omstandigheden wel geschikt lijken, dan kunt u de zwaluwen een handje helpen door voorgevormde nestkommen op te hangen.

Inwoners van Brummen die beschikken over een geschikte locatie binnen een straal van 300 m van een bestaande kolonie of broedplaats, konden, zolang de voorraad strekte, een gratis kunstnest krijgen. Overige belangstellenden konden kunstnesten tegen kostprijs aanschaffen.

In het kader van het project werd veel voorlichting gegeven aan de bewoners in de plaats over het beschermen van de zwaluwen.
Foto: Geert Drogst.

**Opening van de huiszwaluw-
wilt aan de Meentgatstraat
te Brummen. Van links naar
rechts: wethouder H. Beelen,
Bert Peters (projectcoördina-
tor) en Lars Soerink (advi-
seur).
Foto: Mathijs Kolenberg.**

Door het verspreiden van de folder, door zoveel mogelijk publiciteit te zoeken in de plaatselijke media en door gebruik te maken van de ‘ons kent ons’-contactentrein, was er al gauw veel aandacht voor en vraag naar de kunstnesten. Ook stond de Vogelwerkgroep Oost-Veluwe met een kraam met nesten en informatie op de Pinkstermarkt in het dorp. De aanbieding van gratis nesten gold uitsluitend voor ingezetenen van de gemeente Brummen, in verband met de van die

gemeente ontvangen subsidie. Bij de meeste aanvragen ging iemand van de projectgroep ter plekke kijken of de locatie geschikt was. De bewoners kregen dan advies en in een aantal gevallen werden de handen gelijk uit de mouwen gestoken en monteerde het projectgroeplid het nest of de nesten zelf onder de dakrand. Naar aanleiding van deze actie werden al op negentig verschillende adressen kunstnesten geplaatst.

■ Vogelwerkgroep Oost-Veluwe, e-mail: Huiszwaluwen@vwg-oostveluwe.nl.